

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Tarihçesi ve Gelişim Süreci

Dr. Necdet AYSAL*

Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen inkılâp hareketinin çağdaş bir biçimde incelenmesi ve genç kuşaklara öğretilmesi amacıyla yönelik olarak 4204 sayılı Yasa ile 15 Nisan 1942'de kurulan bir araştırma, eğitim ve öğretim merkezidir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyetin ilanı sonrası toplumu çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırmak için her alanda köklü devrim hareketlerine girişmiştir. Büyük tarihsel dönüşümün sürekliliğini sağlayacak düşünsel ve kültürel temelleri oluşturmaya yönelik Atatürk'ün, eğitim ve öğretimle birlikte yeni devletin ideolojisine uygun olarak "Milli Tarih" ve "Milli Dil" çalışmalarına da ağırlık verdiği görülmektedir.

İnkılâp Tarihi Dersleri'nin öğretimi, 1929 Dünya ekonomik krizi ve onu izleyen 1930 demokrasi denemesinin sonucunda gündeme getirilmiştir. Atatürk, Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kapatıldığı gün üç ay sürecek bir yurt gezisine çıkmış ve bu inceleme gezisinde Cumhuriyet rejiminin aleyhindeki hareketlerin önlenmesine ve bu yönetimin pekiştirilmesine yönelik notlar almıştır. Bu izlenimlerini hükümete sunan Atatürk'ün, bu yönde alınması gereken önlemlerden birini şöyle not ettirdiği görülmektedir¹: "...Bir Cumhuriyeti ve rejimi koruma kanunu neşredilmelidir. Bu kanunda, bizzat Cumhuriyet aleyhinde olduğu gibi onun temellerini teşkil eden inkılâp kanunları aleyhinde fiilen harekete teşvik veyahut bu konuda söz ve yazı ile telkin, ağır ceza müeyyidelerine bağlanmalıdır..."

* Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Öğretim Görevlisi

¹ Mustafa Oral, "Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü 1933", *Atatürk Yolu*, C. 7, No. 27-28, (Mayıs-Kasım 2001), s. 324; *Atatürk'ün Seyahat Notları (1930-1931)*, Haz., Gürbüz Tüfekçi, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1988, s. 84.

Cumhuriyet onuncu yılını doldurduğunda yetişmekte olan kuşaklara Atatürk'ün anlatımıyla, "...Ulusal varlığı sona ermiş sayılan bir ulusun bağımsızlığını nasıl kazandığını, bilim ve tekniğin en son ilkelerine dayanan ulusal, çağdaş bir devleti nasıl kurduğunu" öğretmenin gerekli olduğuna karar verilmişti. Bu amaçla Ankara Hukuk Mektebi'nde bir "İnkılâp Tarihi Kürsüsü" kurulmuş ve derslerin yüksek öğretimdeki son sınıf öğrencilerine konferans biçiminde verilmesi yeterli görülmüştür².

Ankara Hukuk Mektebi'ndeki ilk İnkılâp Tarihi konferansını 20 Mart 1934'te Başbakan İsmet İnönü vermiştir. İnönü'nün bu konferansı, söz konusu dersin niteliğini ve çerçevesini açıkça ortaya koymaktadır. Türk İnkılâbını "Türk Milletinin Kurtuluş Savaşı" olarak nitelendiren İnönü, bu mücadelenin önemli aşamalarını bu dersleri verecek öğretim üyelerinin anlatacağını ve bunun devamı için, başlıca iki önemli hususa dikkat edilmesi gerektiğini şöyle vurgulamıştır³: "...Devrimlerden hiçbir şekilde ödün vermemek, geriye dönüş yapmamak ve Türk Milletinin yüksek bir düzeye ulaşması için ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamak ve bu amaca ulaşmak için çıkabilecek her engeli ortadan kaldırmak..."

Bu işlerin gerçekleştirilebilmesi için yetişmiş uzman, öğretmen ve öğretim üyesine ihtiyaç vardı. Bu eksikliği tamamlamak için 20 Haziran 1935'te kuruluş yasası Resmi Gazete'de yayınlanan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 9 Ocak 1936'da eğitim ve öğretime başlamıştır⁴.

Hasan Âli Yücel, Milli Eğitim Bakanı olarak görev yaptığı dönemde (1938-1946) özverili çalışmalarıyla Atatürkçü ilkeler doğrultusunda bir ulusal bilinç yaratmış ve bireyler arasındaki iletişimi sağlamıştır⁵. Bunun en güzel örneği de bakanlığı zamanında kuruluşu gerçekleşen "Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü" dür.

Bu dönem içerisinde yükseköğretim kurumlarında konferans biçiminde verilen İnkılâp Tarihi derslerinden beklenen sonucun alınmadığı görülünce, bunun belirli bir programla ve yetkin kişilerce sürdürülmesinin gerektiği anlaşılmıştır. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, 1 Kasım 1941'de TBMM'yi açış konuşmasında bu eksikliği şu sözlerle dile getirmiştir⁶:

² Şerafettin Turan, *İsmet İnönü, Yaşamı, dönemi ve Kişiliği*, Ankara, Bilgi Yayınları, 2000, s. 164-165.

³ "İnkılâp Kürsüsü"nde İsmet Paşa'nın Dersi", *Ülkü*, C. III, No. 14, (Nisan 1934), s. 184-190.

⁴ "Ankara'da Bir Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kurulması Üzerine Kanun", *Resmi Gazete*, No. 3033, 20 Haziran 1935, s. 5372.

⁵ Mustafa Çıkar, *Hasan Âli Yücel ve Türk Kültür Reformu*, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1997, s. 11.

⁶ *Milli Şefin Söylev ve Demeçleri*, Der. K. Kemal Kop, Ankara, 1945, s. 107; Turan, s. 165.

“...Şimdiye kadar Yüksek Öğretim Kurumları'nın son sınıflarında konferans şeklinde verilmekte olan İnkılâp derslerinin, bu kurumlarda 'İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi' adı altında esaslı bir ders şeklinde verilmesi ve mevzular etrafında ilmi incelemeler yapmak ve yaymak üzere bir de 'İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Enstitüsü' kurulması kararlaştırılmıştır...”

Bu çalışmalar doğrultusunda hazırlanan yasa tasarısı, 15 Nisan 1942'de Meclis'çe kabul edilerek 4204 sayılı yasalaşmıştır. Söz konusu yasadaki kuruluşun adı, “*Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü*” olarak saptanmıştır⁷. Enstitü, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin giriş holü sonundaki “*Atatürk Locası*” diye anılan bölüme yerleştirilmiş ve Müdürlüğüne de Prof. Dr. Enver Ziya Karal atanmıştır⁸.

Enstitü, Kurtuluş Savaşı'ndan başlayarak Cumhuriyet dönemine ilişkin her türlü belge ve bilgiyi toplama, bu döneme ilişkin bilimsel araştırmalar ve yayınlar yapma yanında, Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yaparak, İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi derslerinin programlarını hazırlamak ve bu dersleri verecek kişileri belirlemekle yükümlü kılınmıştır.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne bağlı olarak açılışı gerçekleşen Enstitü'nün kuruluş amacı, yönetmeliğinde şu şekilde açıklanmaktadır⁹:

“*Türk İstiklâl Savaşı, Türk İnkılâbı ve Türkiye Cumhuriyeti rejiminin dayandığı esaslar hakkında her türlü araştırmalarda bulunmak; bu konularla ilgili belgeleri ve yayınları toplayarak kütüphane ve müzeler meydana getirmek ve bir arşiv kurmak; Türk İnkılâp ve Rejimini memleket içinde ve dışında tanıtmak için dersler ve konferanslar vermek ve her türlü yayınlarda bulunmak...*”

Bu amaçlar doğrultusunda çalışmalarına başlayan Enstitü, Kurtuluş Savaşı, Türk Devrimi ve Türkiye Cumhuriyeti rejimine ait kitap, arşiv belgeleri ve eşyaları toplamaya başlamıştır. Bu tür malzemeler toplanırken 14 Ocak 1942'de kabul edilen tasarıdaki genel hükümler dikkate alınmıştır. Adı geçen tasarıda şöyle bir hüküm yer almaktadır¹⁰: “...*Bütün resmi ve milli makam ve kurumlar, kendi dosya ve arşivlerinde bulunan İnkılâp Tarihi ile ilgili her nevi evrak ve belgelerin asıl veya kopyalarını Maarif Vekilliği tarafından gerek duyuldukça, bu Enstitüye vereceklerdir...*”

⁷ “Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne Bağlı 'Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü' Kurulması Hakkında Kanun”, *Resmi Gazete*, No. 5090, 22 Nisan 1942.

⁸ *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 66. Kuruluş Yıldönümü Anı Kitabı*, Yay. Haz., Kıymet Giray-Hakan Kaderoğlu, Ankara, AÜ. Basımevi, 2003, s. 215.

⁹ *Resmi Gazete*, 22 Nisan 1942, No. 5090.

¹⁰ *Cumhuriyet*, 14 Ocak 1942, s. 1.

Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, kendisi için gerekli malzemeyi toplamak amacıyla dönemin gazetelerine ilanlar da vermiştir. “*Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İstiklâl Savaşı’na Ait Bütün Eserleri Topluyor*” başlıklı gazete ilanlarında, bu materyallere ait bilgiler ayrıntılı bir şekilde dile getirilmektedir¹¹.

Yeni kurulan Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, bütün illere birer genelge göndererek, Kurtuluş Savaşı ve Devrim Tarihimize ilgili her türlü belge ve eşyaların toplanmasını istemiştir. Bağışta bulunanların adları Enstitünün şeref defterine kaydedilecek, resmi gazetede ilan edilecek, ayrıca kendilerine “*Şeref Diploması*” adıyla Enstitü tarafından bir diploma verilecektir. Ancak Enstitü, bu eşyaları bu şekilde vermeyen, satmak isteyenlerden de eşyaları değeri üzerinden satın alacaktır. Enstitünün istediği eserler şunlardır¹²: “*Milli Savaşa ait her türlü eşya, önemli belgeler, Şapka Devrimi, bundan önceki kadın ve erkek giysileri, yazı ve dil devrimi ile ilgili malzemeler, Devrim Tarihine ait istatistikler, grafikler, sulu boya tablolar, resimler, Devrim adamlarına ait resimler, eserler ve belgelerdir.*”

Diğer yandan Ulusal Bağımsızlık Savaşı’na katılan ve bu savaşta görev alan kişilere de yazılar yazılarak ellerindeki materyalleri Enstitüye vermeleri istenmiştir¹³. Bugün Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü bünyesinde bulunan kitap, arşiv belgeleri, fotoğraflar ve müze malzemeleri, bu süreçlerden geçerek ve bu tür uğraşlar sonucu elde edilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda Dışişleri Bakanlığı, Polis Enstitüsü, Afyon, Bitlis, Konya, Kırşehir, İzmir, Urfa, Muğla, Eskişehir, Erzurum Valilikleri ile Bekir Sıtkı Baykal, Refet Bele, Hacim Muhittin Çarıklı, Kâzım Karabekir, Hüsrev Gerede, Avni Gelendost, Rahmi Apak, Fahri Belen, Enver Behnan Şapolyo, Gıyas Yetkin ve Behiç Erkin Bey gibi şahıslar, Enstitü müze önemli miktarda arşiv belgesi, kitap ve müzeliğe eşya bağışlamışlardır¹⁴.

4204 sayılı Yasa, Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Yönetim Kurulu’na tek partili dönemin özelliği gereği, CHP’den de bir temsilci alınmasını öngördüğünden 1946’da çok partili siyasal yaşama geçildiğinde, Enstitünün çalışamaz duruma geldiği görülmüştür. Yıllarca yasada gereken değişikliğin yapılması beklenmiş ama değişiklik gerçekleşmemiştir. 12 Eylül 1980 sonrası yürürlüğe giren Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Yasası ile 4204 sayılı Yasa tümüyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bu değişiklikle birlikte Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü’ne bağlanmıştır. Enstitü, bugün kuruluş amacına uygun olarak çalışmalarını bu statü içinde sürdürmektedir.

¹¹ AÜ. *Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Arşivi*, Kutu No. 93, Gömlek No. 30, Belge No. 30-46.

¹² *TİTE Arşivi*, Belge No. 30-46.

¹³ *TİTE Arşivi*, Kutu No. 71, Gömlek No. 27, Belge No. 27, (17 Kasım 1944).

¹⁴ Mustafa Toker, “Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Bağışlarınızı Bekliyor”, *Atatürk Yolu*, C. 7, No. 25-26, (Mayıs-Kasım 2000), s. 247-250.

Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, şu anda Ziraat Fakültesi yerleşkesi içinde “Gıda Mühendisliği 4 Nolu bina, Keçiören” adresinde çalışmakta olup, ayrıca Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi içinde bulunan arşiv, müze ve zengin kütüphanesiyle araştırmacılara hizmet vermektedir. Enstitünün arşiv ve kütüphanesinde bugün 9.000 civarında kitap, gazete, fotoğraf, pul koleksiyonları ve çok sayıda arşiv belgesi bulunmaktadır. Arşiv belgelerinin bilgisayara uyumlu analitik tasnifine başlanmış ve bugüne kadar “TİTE-Arşivi” adı altında dokuz cilt katalog hazırlanarak araştırmacıların yararlanmasına sunulmuştur. Basımı da gerçekleştirilen dokuz cilt katalog, Türkiye’deki bütün üniversite kütüphanelerine ücretsiz olarak gönderilmiştir. Tasnif ve katalog çalışmalarına halen devam edilmektedir. Tasnif işlemi tamamlandığında kataloglar ve belgeler elektronik ortama açılacaktır.

Enstitü arşiv ve kütüphane bünyesinde bulunan ve gerek kullanım, gerekse ısı, ışık, nem, toz, bakteri ve mantar gibi etkenlerle yıpranmış olan belge ve kitapları onarmak ve araştırmacılara tekrar kazandırmak amacıyla, “Belge Bakım ve Onarım Projesi” adı altında bir çalışma başlatılmıştır. Bu proje kapsamında ilk aşamada arşiv belgelerinin, ikinci aşamada eski gazetelerin, son aşamada ise kitapların bakım ve onarımının yapılması planlanmıştır.

Enstitümüz bünyesinde yer alan *Devrim Tarihi Müzesi* de haftanın çalışma günlerinde ziyaretçilere açıktır. Bu müzenin oluşturulma düşüncesi, Enstitü açılmadan önce 1925 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı *Hamdullah Suphi Tanrıöver* tarafından Etnografya Müzesi’nin kuruluş çalışmaları sırasında, *Mehmet Fuat Köprülü* tarafından gündeme getirilmiştir¹⁵. Etnografya Müzesi bünyesinde kurulması düşünülen “İnkılâp Şubesi” ile Türk İnkılâp Tarihinin bir araştırma merkezi konumuna getirilmesi düşünülmüştür¹⁶. Bu düşünceden hareketle ciddi anlamda hazırlıklar yapılmış ve İnkılâp Şubesi’nde sergilenmek amacıyla toplanacak eserlerin niteliğine ilişkin çalışmalara hız verilmiştir. Bu amaçla müzenin oluşturulmasında aranan materyallerin, “*Ulusal Bağımsızlık Savaşı ve Türk Devrimi ile ilgili her türlü eser ve hatıralar*” olması istenmiştir. Bu çalışmaların yanı sıra müzede toplanacak eserlere ilişkin 1927’de bir kılavuz (Tüzük) hazırlanmış ve bu kılavuzda, Kurtuluş Savaşı ve Devrimler dönemine ilişkin her türlü görsel ve yazılı belgelerin ve özellikle Atatürk’e ait olanların toplanmasının ve sergilenmesinin önemi vurgulanmıştır¹⁷.

Etnografya Müzesi içerisinde bir “İnkılâp Şubesi” oluşturma çabaları 1940’lı yıllara kadar devam etmiş, fakat olumlu bir sonuç alınamamıştır.

¹⁵ Mehmet Önder, *Türkiye Müzeleri*, Ankara, Kültür Yayınları, 1999, s. 11-13.

¹⁶ TİTE Arşivi, Belge No. 24/146, (14 Şubat 1928); Mustafa Oral, “Ankara Etnografya Müzesi İnkılâp Şubesi”, *Atatürk Yolu*, C. 8, No. 29-30, (Mayıs-Kasım 2002), s. 119-120.

¹⁷ *Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi*, “Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti Milli Talim ve Terbiye Dairesi, Etnografya Müzesi İnkılâp Şubesi’ne Kabul Olunacak Asâra Dair”, 030. 10. 213. 445. 9.

1927 tarihli “*Etnografya Müzesi İnkılâp Şubesine Kabul Olunacak Asâra Dair*” başlıklı tüzük çerçevesinde yürütülen çalışmalarla elde edilen tarihi ve müzelik malzemeler ise, 15 Nisan 1942’de Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi bünyesi içerisinde kurulan Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü’ne ait “*Devrim Tarihi Müzesi*”ne taşınmıştır.

Enstitümüz, kuruluşundan bugüne kadar çok sayıda eserin hazırlanmasına katkıda bulunmuştur. Süreli yayınlarından birisi olan “*Atatürk Yolu*” dergisi, yılda iki kez (Mayıs-Kasım) yayımlanmakta olup, şu ana kadar otuz sayı çıkarılmıştır. Adı geçen dergimiz, Mayıs 2002 tarihinden itibaren “*Hakemli Dergi*” statüsünde yayımını sürdürmektedir. Enstitümüzde, Ankara Üniversitesi’ne bağlı fakülte ve yüksekokulların birinci sınıflarında okutulmakta olan “*Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi*” dersinin koordinasyonu, öğretim elemanlarının sağlanması, ders plân ve programlarının hazırlanması yanında “*Yüksek Lisans ve Doktora*” eğitimi çalışmaları da devam etmektedir. Enstitümüz bünyesinde zaman zaman dizi konferanslar verilmekte ve araştırma, yayın çalışmaları sürdürülmektedir.

Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, bilimsel araştırma açısından olanakları ve potansiyeli ile Türkiye’deki İnkılap Tarihi Enstitüleri içinde en zengin olanıdır. Atatürk’ün istek ve direktifleri doğrultusunda çalışmalarını sürdüren “Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü”nde, kuruluşundan bugüne kadar “*Müdürlük Görevi*”nde bulunan değerli öğretim üyeleri şunlardır:

1. Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal:

1906 yılında Kosova’nın Osmaniye kasabasında doğmuştur. 1933-1940 tarihleri arasında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde “Yakınçağ Tarihi Doçenti” olarak görev yapmıştır. 1940 yılında Ankara’da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’ne naklen atanan Karal, 1941 yılında “Yakınçağ Tarihi Profesörlüğü”ne ve 1960’da ise “Ordinaryüs Profesörlüğe” terfi ettirilmiştir. Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü’nün kuruluş çalışmalarında aktif olarak görev almış ve 1942-1945, 1949-1956, 1959-1960 tarihleri arasında adı geçen Enstitünün Müdürlük görevini de üstlenmiştir. Enstitü Müdürlüğü’nün yanı sıra Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı (1946-1948), Ankara Üniversitesi Rektörlüğü (1948-1950), Anayasa Komisyon Başkanlığı (1960-1961) ve Türk Tarih Kurumu Başkanlığı (1972-1978) görevlerinde de bulunmuştur. Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu ve Unesco Üyesi olan Karal, dünyanın çeşitli ülkelerinde dersler vermiş ve Osmanlı-Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ile ilgili pek çok eseri kaleme almıştır. Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal 1982 yılında vefat etmiştir.

2. Prof. Dr. A. Afet İnan:

1908 yılında Selanik’in Doyran Kazası’nda doğmuştur. 1925 yılında Bursa Kız Öğretmen Okulu’ndan mezun olan İnan, aynı yıl Lozan’a Fransızca öğrenmeye gitmiştir. 1929’da Ankara Musîkî Muallim Mektebi’de

“Tarih ve Yurt Bilgisi” dersleri okutmaya başlamıştır. Bu okulda öğretmenliğe devam ederken yabancı dillerdeki bazı tarih kitaplarından okuduğu Türk ulusu için kullanılan aşağılayıcı ve küçümseyici hükümleri Atatürk’e nakletmesiyle “Türk Tarih Kurumu”nun oluşumunu hazırlayan gelişmelere katkıda bulunmuştur. 1931 yılında Türk Tarih Kurumu’nun kurucu üyeliğine seçilen İnan, 1935 yılında Lisans ve Lisansüstü öğrenimi için Lozan Üniversitesi’ne gönderilmiştir. 1939 yılında doktorasını tamamlayarak yurda dönmüş ve Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde 1942 yılında Doçent, 1950 yılında ise Profesör olmuştur. Prof. Dr. A. Afet İnan, 1973 yılında Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nde “Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kürsüsü”nün kurulmasına öncülük etmiş ve aynı kürsüden 1977 yılında emekliye ayrılmıştır. Atatürk’ün çok yakınında bulunan ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi’ne ilişkin pek çok bilimsel yayını bulunan Prof. Dr. A. Afet İnan, 1985 yılında vefat etmiştir.

3. Prof. Dr. Nejat Kaymaz:

1953 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü’nden Genel Türk Tarihi, Yeniçağ Tarihi, Yakınçağ Tarihi ve Farsça sertifikaları alarak mezun olan Kaymaz, 1954 yılında Genel Türk Tarihi Kürsüsü’ne Asistan olarak atanmıştır. Aynı Fakültede 1958’de Doktor ve 1967’de Doçent unvanı alarak, 1977 yılında Cumhuriyet ve Türk Devrim Tarihi Kürsüsüne geçmiştir. 1977 yılında kürsü başkanlığı ve Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü görevine atanan Kaymaz, 1983 yılında Profesör olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Tarihi konularında eserleri bulunan Prof. Dr. Nejat Kaymaz, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Cumhuriyet Tarihi Anabilim Dalı Başkanı iken emekliye ayrılmıştır.

4. Prof. Dr. Yaşar Yücel:

1934 yılında Urfa’da doğan Yücel, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü’nden 1958 yılında mezun olmuştur. Askerlik görevini takiben 1960 yılında adı geçen Fakültenin Yeniçağ Tarihi Kürsüsü’ne Asistan olarak girmiştir. 1963 yılında Doktor ve 1969 yılında ise Üniversite Doçenti unvanlarını alan Yücel, 1975 yılında Yeniçağ Tarihi Kürsüsü’ne Profesör olarak atanmıştır. Prof. Dr. Yaşar Yücel, 1977-1982 yılları arasında iki dönem Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi’nin Dekanlık görevini ve Tarih Bölümü Başkanlığını yürütmüştür. Bunların yanı sıra Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, Türk Tarih Kurumu, Üniversitelerarası Kurul ve Milli Komite Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Çeşitli üniversite ve askeri okullarda Atatürk hakkında konferanslar veren Prof. Dr. Yaşar Yücel’in, Osmanlı-Cumhuriyet Tarihi ile ilgili pek çok eseri mevcuttur.

5. Prof. Dr. Aydın Taneri:

1932 yılında İstanbul-Kadıköy’de doğan Taneri, 1959 yılında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü’nden mezun olmuştur. 1962 yılında adı geçen Fakülteye Asistan olarak atanarak 1967’de

Doktor, 1972'de Doçent unvanını almaya hak kazanmıştır. 1978 yılında Profesör olan Taneri, 1982 yılından itibaren üniversitedeki derslerine ek olarak İnkılap Tarihi dersleri vermeye başlamıştır. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü görevinde de bulunan ve çok sayıda yayını olan Prof. Dr. Aydın Taneri, 1 Aralık 1997 yılında vefat etmiştir.

6. Prof. Dr. Mustafa Kafalı:

1934 yılında Konya'da doğan Kafalı, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun olmuştur. 1960 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Umumi Türk Tarihi Kürsüsü'ne Asistan olarak girmiştir. 1965 yılında Doktor unvanını alarak, 1971-1972 yıllarında bir yıl üniversite kontenjanıyla Londra'ya giderek ilmi incelemelerde bulunmuştur. 1973 yılında Doçent ve 1982 yılında Profesör olan Kafalı, uzun yıllar Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde öğretim üyeliği görevini sürdürmüştür. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü ve Türk Tarih Kurumu üyeliği görevlerinde de bulunan Prof. Dr. Mustafa Kafalı'nın pek çok ilmi çalışması mevcuttur.

7. Prof. Dr. Hasan Köni:

1946 yılında İstanbul'da doğan Köni, Sen Josef Lisesi'ni ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirmiştir. Aynı Fakültede ve Michigan State Üniversitesi'nde Lisansüstü ve Doktora çalışmalarını yapmıştır. 1982 yılında California Üniversitesi, Santa Cruz'da ve 1990-1991 yılında Washington, John Hopkinks Üniversitesi'nde konuk öğretim üyesi olarak bulunmuştur. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyeliği, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu Üyeliği ve Milli Güvenlik Akademisi Öğretim Üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Türk Dış-İç Politikası ve Atatürk üzerine uluslararası ve güncel konularda yayınlanmış altmışa yakın makalesi ve eseri bulunmaktadır.

8. Prof. Dr. Hikmet Yavuz Ercan:

1940 yılında Malatya'da doğan Ercan, ilk ve orta öğrenimini bu şehirde tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun olduktan sonra bir süre Tarsus Lisesi'nde tarih öğretmenliği yapmıştır. 1967 yılında mezun olduğu fakültede araştırma görevlisi olan Ercan, 1972'de "Osmanlı İmparatorluğu'nda Müslüman Olmayan Halkın Hukukî ve İctimaî Durumu" konulu doktora tezini tamamlamıştır. 1972-1974 tarihleri arasında askerlik görevini tamamladıktan sonra 1979'da "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bulgaristan ve Voynuklar" konulu teziyle Doçentliğe, 1988'de "Kudüs Ermeni Patrikhanesi" konulu teziyle Profesörlüğe yükseltilmiştir. 1976-1977 yılları arasında İngiltere'de araştırma ve incelemelerde bulunarak, 1989 yılında Japonya'da misafir profesör olarak bir dönem ders vermiştir. Yurtiçinde ve dışında çeşitli

bilimsel toplantılara katılarak bildiriler sunan Prof. Dr. Yavuz Ercan, dokuz yıl Kara Harp Okulu'nda, iki yıl İnönü Üniversitesi'nde, bir yıl Gazi Üniversitesi'nde, sekiz yıl Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde ve iki yıl Bilkent Üniversitesi'nde, part-time öğretim üyesi olarak lisans düzeyinde; Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bir dönem, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde on bir yıl yüksek lisans ve doktora dersleri vermiştir. Halen Ankara Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü ve Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktora dersleri, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde lisans dersleri vermektedir.

Prof. Dr. Yavuz Ercan, on sekiz yıl Türk Tarih Kurumu aslı üyeliği, aynı kurumda Basımevi Komisyonu Başkanlığı, iki yıl Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Danışmanlığı, on üç yıl Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Müdürlüğü, iki yıl Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yönetim Kurulu Üyeliği, yirmi iki yıl Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı'nda Türk Askeri Tarih Komisyonu Yürütme Kurulu üyeliği yapmıştır. Halen Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Atatürk Araştırma Merkezi Genel Kurul Üyeliği, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı Başkanlığı, Ankara Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürlüğü görevlerini de yürütmektedir.

Yayınlanmış sekiz kitap ve elliden fazla makalesi vardır. Yayınlarının biri Almanca, üçü İngilizce, diğerleri Türkçe'dir. Türk Tarih Kurumu yayınları arasında çıkan "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bulgarlar ve Voynuklar" başlıklı kitabı 1986 yılında Türk Kültürüne Hizmet Vakfı ödülünü kazanmıştır. Bu kitap Bulgarca'ya da çevrilip Bulgaristan'da yayınlanmıştır. Prof. Dr. Yavuz Ercan evli ve iki çocuk babasıdır.

Resmi Gazete
20 Haziran 1935 Perşembe
Sayı-3033
Sayfa: 5372'de

Ankara'da bir Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Kurulması Üzerine Kanun

Madde 1- Ankara'da bir (Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi) açmak için Kültür Bakanlığına yetki verilmiştir.

Madde 2- Bu fakülteyi yönetecek işyaların derece, sayı ve aylıkları ilişik (1) sayılı çizelgede gösterilmiştir.

Bu çizelgede gösterilen işyalar kadrosu Maarif Vekâleti merkez teşkilat ve vazifeleri hakkındaki 2287 sayılı kanununun 23. maddesine bağlı çizelgeye eklenmiştir.

Madde 3- Fakültece talebeden alınacak yazılma, okuma, yoklama, seminer ve şahadetname harç ve keseneklerinin tutarı ve toplanması yolları Finans ve Kültür bakanlarınca kararlaştırılır.

Madde 4 - Fakültenin öğretim ve yönetim işleri Kültür Bakanlığınca yapılacak bir öğrenekle saptanır.

Muvakkat madde 1. Fakültenin bağlı (2) sayılı çizelgede gösterilen uzmanlarla yönetim işyaları kadrosu 1935 mali yılı Muvazenei Umumiye kanununun 5. maddesine bağlı (1) cetvelinin Kültür Bakanlığı kısmına eklenmiştir.

Muvakkat madde 2- Fakültede 1935 mali yılı içinde kullanılacak kesenekli öğretmenler kadrosu ile fakültenin bütün masrafları Kültür Bakanlığının 1935 mali yılı bütçesine konulacak paraya göre Bakanlar Kurulunca saptanır.

Madde 5- Bu kanun yayın tarihinden yürür.

Madde 6- Bu kanunun hükümlerini Finans ve Kültür Bakanları yürütür.

20/06/1935

"2287 numaralı kanun, 24-34 sayılı Resmi gazetededir"

EK-1: "Ankara'da Bir Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Kurulması Üzerine Kanun", Resmi Gazete, 20 Haziran 1935, No. 3033, s. 5372.

13 Nisan 1942 - Kanunlar - Niz - Tal - 13 Nisan 1942

271

4204

Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesine bağlı "Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü" kurulması hakkında kanun'

(15 nisan 1942)

Madde 1 — Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesine bağlı bir "Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü" kurulmuştur. Bu Enstitünün vazifeleri şunlardır :

a) Türk İstiklâl Savaşı, Türk İnkılabı ve Türkiye Cumhuriyeti rejiminin dayandığı esaslar hakkında her türlü araştırmalarda bulunmak ;

b) Bu konularla ilgili belgeleri ve yayınları toplayarak kütüphane ve müzeler meydana getirmek ve bir arşiv kurmak ;

c) Türk İnkılâp ve Rejimini memleket içinde ve dışında tanıtmak için dersler ve konferanslar vermek ve her türlü yayınlarda bulunmak.

Madde 2 — Fakülteelerde ve yüksek okullardaki İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi dersleri Maarif Vekilliğince hazırlanacak programlara ve tayin edilecek esaslara göre bunların kendi kadrolarındaki vazifeli profesör, doçent ve öğretmenleri tarafından okutulur.

Madde 3 — Bütün resmî daire ve makamlarla belediyeler, millî kurumlar kendi dosya ve arşivlerinde bulunan ve İstiklâl ve İnkılâp Tarihiyle ilgili olan her türlü evrak ve belgelerin asıl veya suretlerini ve eşyaları Maarif Vekilliği tarafından lüzum gösterildikçe Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsüne verirler.

İstiklâl ve İnkılâp tarihiyle ilgili olup her ne suretle olursa olsun şahsî elinde bulunan evrak ve belgelerle eşyaları Enstitüye bağışılır.

1 Nispet: 22 nisan 1942 — Resmî Gazete No. 5090

EK-2 (a): "Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne Bağlı 'Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü' Kurulması Hakkında Kanun", *Resmî Gazete*, 22 Nisan 1942, No. 5090, s. 271.

272

13 Nisan 1942 - Kanunlar - Niz - Tal - 13 Nisan 1942

No. 4204 yanların adları Enstitüde bulundurulacak "Şeref defteri" ne yazılır ve ayrıca Resmî Gazete ve radyo ile ilân olunduktan sonra kendilerine bir "Şeref Diploması" verilir.

Yukarıda yazılı evrak, belge ve eşyalar, istedikleri takdirde sahiplerinden, Enstitü İlmî Danışma ve Yönetim Kurulunca biçilecek değerle, satın alınır.

Bu kanunla ilgili evrak, belge ve eşyayı özel koleksiyonlarında bulundurmamak isteyenlerden bunların konuları ve vasıfları hakkında Enstitüye bilgi verenlerin adları da "Şeref defteri" ne ayrıca yazılır.

Yukarıki fıkralarda yazılı evrak, belge ve eşyanın Türkiyeden çıkarılması yasaktır.

Madde 4 — Enstitünün aşağıda yazılı zatlardan kurulan bir "İlmî Danışma ve Yönetim Kurulu" vardır:

- a) Enstitü Müdürü;
- b) Fakülte ve yüksek okullarda "İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi" dersi veren profesör ve doçentler;
- c) Cumhuriyet Halk Partisinin, Türk Tarih ve Dil Kurumlarının Merkez İdare Heyetleri Azalarından memur edilecekleri birer mümesil;
- d) Maarif Vekilliliğince memur edilecek üç zat.

Kurulun kararları Maarif Vekilliliğince onaylanır ve yürütülür.

Madde 5 — Enstitü çalışma esasları Maarif Vekilliliğince konular.

Madde 6 — 3656 ve 3888 sayılı kanunlara¹ ekli (1) numaralı cetvellerin Maarif Vekilliliği kısmındaki "Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi" kadrolarına işbu kanuna ekli (1) ve (2) numaralı cetvellerde derece, aded ve unvanları yazılı maaş ve ücretli memuriyetler ilâve olunmuştur.

Muvakkat Madde 1 — 4042 sayılı 1941 Muvazeneî Umumiye Kanununa² bağlı (D) işaretli cetvelin Maarif Vekilliliği kısmındaki "Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi" müstahdemleri arasına işbu kanuna bağlı (3) numaralı cetvelde yazılı kadro eklenmiştir.

Muvakkat Madde 2 — Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünün her türlü tesis ve idare masrafları 1941 yılı bütçesinin 715 inci faslının birinci ve ikinci maddelerindeki tahsisattan verilir.

Madde 7 — Bu kanunun hükmü neşri tarihinden başlar.

Madde 8 — Bu kanunun hükümleri İcra Vekilleri Heyetince yürütülür.

17/4/1942

1 1* sı: Devlet memurları aylıklarının Tevhid ve teadülüne dair: 30 haziran 1939 (S. cild: 20, sah. 565)

2* sı: mezkûr kanun ek: 26 haziran 1940 (S. cild 21, sah. 716)

2 29 mayıs 1941 (S. cild: 22, sah: 367)

15 Nisan 1942 - Kanunlar - Niz - Tal - 15 Nisan 1942		273	
(1) numaralı cetvel			No.
Derece	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
8	Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdür Muavini	1	50
9	Kütüphane memuru	1	40
9	Arşiv Memuru	1	40
9	Müze Memuru	1	40
(2) numaralı cetvel			***
Derece	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
8	Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürü	1	140
(3) numaralı cetvel			
	Dosya Memuru ve Daktilo	1	100
	Hademe	1	30
* * *			

EK-2 (c)

آقره ۱۱۲۸

آمار عقیقه و نمونه لور یازیس
۱۳۹۶

علامه: انقلاب موزه سه عاقد اشیا رهبری
لأا تقدیم قیلندینه و اثر...

باش وکالت جلیله به

آقره اننظرانی موزه سی انقلاب شعبه سه قبول ایدیله چک آثار حقدده کی رهیدردن برنشمه سنی تقدیم ایدیوم . انقلاب موزه سه
ایرشادات دولتیزندن فیضی آلاچقنی احترامات شحمومه ایله عوض ایلم ایتتم .

حاروف وکیلی

مبارک

6

1+12121

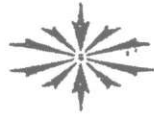
(عردا که مانکی ۱۰ اثره اقدسیه بایران اورده جراب تکین ایستیکه تهریمی دجاوونورد ۱۰ هر ره)

ص . ت

پوز دینی مؤسس
مخبر افق و تاریخی
ملی تعلیم و تربیه داره سی

اُتوغرافیا موزه سی

انقلاب شعبه سنه قبول اولنه جق آثاره دائر

استانبول — دولت مطبعه سی

۱۹۲۸

EK-3 (b)

آتوغرافیا موزه سی انقلاب شعبه سنه قبول اولنه جق آثاره دار

۱ — مجادله ملیه و مسعود انقلابه متعلق و نائق و اشیا ضیاعه اوغرامادن و خاطرلر اونوتیلمادن آنقره آتوغرافیا موزه سنده جمع و خلقه جمهوریت تربیه سی ویره جک صورتده تشهر اولنه جقدر.

۲ — انقلاب موزه سی تشکل ایده بیلیمک ایچون مؤسسات عالیه ایله مطبوعات مدیریت عمومیه سی، هلال احمر ریاستی، تورک اوچاقلری، معلملر برلکی کی تشکیلاتک و عمومیتله مجادله ملیه و انقلابی باشاران نسلك لطفاً اهدا ایده جکی اثرله افتقار ایدر.

۳ — تشهر اولنا جق اشیا نك جنس و نوعی زيرده کیلدر .
آ . بویوک قورتاریجی غازی مصطفی کمال پاشا حضرتلرینک ملی مجادله ائسانده قولاندقلری اشیا، ال یازیلریله محرر تلغرافلریله نطق و خاطرلری فیلمه آلتان تصویرلری ، تاریخی فوطوغرافلری .

ب . عصمت و فوزی پاشا حضرتلریله سائر ملی مجادله و انقلاب ارکانک قولانمش اولدقلری تاریخی اشیا و فوطوغرافلری .

ح . ملی مجادله یه تقدم ایدن حادثات و حاضرلق دوریله علاقه دار تاریخی و نائق و اشیا (موندروس متارکسی ، استانبولک دول ائتلافیه طرفدن اشغالی ، ارضروم اجتماعی و سیواس قونقره سی ، سرایک سفاهتی ، سرای حکومتی ارکانی)

۴ — ملی مجادله و یاخود استقلال حربی دوره سی .

— ۳ —

آ . مدافعہ حقوق ہیئتلیله بونلرک حرکتہ کتیردکلری جم
غفیرلره تأدد رسم ، مدافعہ حقوق نظامناملری ، مدافعہ حقوقلرجه
یاییلان معاونتلر .

ب . مجادلہ ملیه یه ایلك اشترک ایدنلردن ازمیر حوالیسی
میلیسلیرینک قوللاندىنى اسلحه و قیافت کبی اشیا ایله بونلرک رسملری
نواسملری .

ح . بریحی بویوک ملت مجلسنه تأددرسملره ویردکلری متین قرارلر .
د . مملکت حربی ائناسنده خلق ، افراد ، ضابطان وامرادن
تجلی ایدن بویوککلر ، مثلینز فداکارلقلره متعلق منقبه ، داستان
ومکتوبلره مخطرلر ، جیخانہ طاشیان اختیار ، قادین وجوجقلرک
رسملری .

ه . استقلال حربی وساطتی : معدل توفکلر ، معدل طوب
حرمیلری ، دول ائتلافیه طرفندن قاملری آلنان طوپلرک آغاچ ویا
دمیردن یایلمش قاملری ، سقاریا حربی ائناسنده واوکا تقدم ایدن
دورده دمیپارچهلرندن علی العجله یایلمش سونکولر ، اولرک بالقونلرندن
سوکیلهن چینقولرله یاییلان مطرهلره مجادلہ ملیهده چالشان مشهور
اوستهلرک رسملری .

و . ایلك آنقره حکومتک قورولدىنى زمان تأدد رسملر ،
وکالتلرک اوزمان اراهه ایتدیکی منظره .

ز . متارکه دورنده استانبولدن سلاح وجیخانہ تخلصی ، دشمندن
اغتنام اولنان اسلحه واشیا .

ح . یونان مظالمی وثائق .

EK-3 (d)

— ۴ —

ط . بويوك تعرض واونى تمقيب ايدن مسعود قورتولوش . ازميره ايلك كيره ن طاقم . قورتولوش شنلكارى ، طاق ظفرلر ك رسملى . ك . مى اردونك استانبوله دخولىله علاقه دار تارىخى وئاق ماهيتى حاز اشيا ورسملر . اشغال اردولرينك چكىلىشى . مدانيه متاركسى ايله لوزان معاهده نامه سنه متعلق رسملى .

ل . مجهول عسكر آبدسى (كوچوك نمونه سى ويا رسمى) شهدا مزارقلىرى رسمى . شهيد البسلىرى .

۵ — انقلاب مجلسى وحكومتنك تارىخى قرارلىرى . ارتجاع حركتلىرى . اشيا جنسندن اغتنام اولنان وئاق . استقلال محكمه لىرى . كردعصيانى . حاصيلردن اغتنام اولنان اشيا جنسندن وئاق . فوطوغرافلر . شاپه تظاهراتى .

۶ — ريس جمهور حضرتلرينك استانبول سياحتى انطباعلىرى . ۷ -- انقلابك فيضلى نتيجه لىرى . دمير يوللىرى . اعمار حركتلىرى . هكتىبجىلك ، خلقجىلق .

۸ — انقلاب كىتبخانه سى . مى مجادله و انقلابه دائر يازىلان ىرلى واجنبى آثار .

۹ — انقلاب موزه سنه متعلق اشيا معارف وكالى واسطه سىله ياخود دوغرىدن دوغرى به موزه به كوندربىلر .

معارف وكلى

Maarif Vekâleti

Âsâr-ı atîka (Eski Eserler) ve Mevzû'lar Dairesi

Ankara: 4 Mart 1928

Hulâsa (Özet): İnkılâb Müzesi'ne aid eşya rehberi
leffen (zarf içine konularak) takdim kılındığına dair.

Başvekâlet-i Celîleye

Ankara Etnoğrafya Müzesi İnkılâb Şubesi'ne kabul edilecek âsâr hakkındaki
rehberden bir nüshasını takdim ediyorum. İnkılâb Şubesi'nin irşâdât-ı devletlerinden feyz
alacağını ihtirâmât-ı mahsûsa (özel saygı) ile arz eylerim efendim.

Mustafa Necati
Maarif Vekili

(Muharrerâtın hangi daire ifadesiyle yazılan evraka cevap teşkil ettiğinin tarihi rica olunur.)

EK-4 (a): *Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi*, "Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti Milli
Tâlim ve Terbiye Dairesi, Etnoğrafya Müzesi İnkılâp Şubesi'ne Kabul Olunacak Asâra
Dair", 030. 10. 213. 445. 9.

Türkiye Cumhuriyeti
Maarif Vekâleti
Milli Talim ve Terbiye Dairesi

ETNOĞRAFYA MÜZESİ
İNKILÂB ŞUBESİ'NE KABUL OLUNACAK ÂSÂRA DAİR

İstanbul - Devlet Matbaası
1928.

EK-4(b)

ETNOĞRAFYA MÜZESİ İNKILÂB ŞUBESİ'NE KABUL OLUNACAK**ÂSÂRA DAİR**

1. Mücadele-i Milliye ve mes'ûd-ı inkilâbiyeye müteallik vesâik ve eşya zâyi'e uğramadan ve hatıralar unutulmadan Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde cem' ve halka Cumhuriyet terbiyesi verecek surette teşhir olunacaktır.
2. İnkılâb Müzesi teşkil edebilmek için müessesât-ı âliye ile Matbuat-ı Müdüriyet-i Umumiyesi ve Hilâl-i Ahmer Riyaseti, Türk Ocakları, Muallimler Birliği gibi teşkilâtın ve umumiyetle Mücadele-i Milliye ve İnkılâbı başaran neslin lütfen ihda' (hediye) edeceği eserlere iftikâr eder (çok ihtiyacı vardır).
3. Teşhîr olunacak eşyanın cins ve nev'i zîrdekilerdir.
 - a) Büyük Kurtarıcı Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin Millî Mücadele esnasında kullandıkları eşya ve el yazılarıyla muharrer telgraflarıyla Nutuk ve hatıraları, filme alınan tasvirleri, tarhi fotoğrafları.
 - b) İsmet ve Fevzi Paşa Hazretleriyle saîr Millî Mücadele ve İnkılâb erkânının kullanmış oldukları tarhi eşya ve fotoğrafları.
 - c) Millî Mücadele'ye tekâddüm eden hadisât ve hazırlık devriyle alâkadâr tarihî vesâik ve eşya (Mondros Mütarekesi, İstanbul'un Düvel-i İtilâfiye tarafından işgali ve Erzurum içtima'ı ve Sivas Kongresi ve sarayın sefahati ve Saray Hükümeti Erkânı)
4. Millî Mücadele veyahûd İstiklâl Harbi devresi.

- a) Müdâfaa-i Hukuk heyetleriyle bunların harekete getirdikleri Cemm-i gafirlere aid resim, Müdâfaa-i Hukuk Nizâmmeleri, Müdâfaa-i Hukuklarca yapılan mu'avenetler (yardımlar).
- b) Mücâdele-i Milliye'ye ilk iştirâk edenlerden İzmir havâlisi milislerinin kullandığı eslihâ ve kıyafet gibi eşya ile bunların resimleri ve isimleri.
- c) Birinci Büyük Millet Meclisi'ne aid resimlerle verdikleri metîn kararlar.
- d) Memleket Harbi esnasında halk ve efrâd ve zabitân ve ümerâdan tecellî eden büyüklükler, misâlsiz fedakârlıklara müteallik (ilgili) menkıbe, destan ve mektublarla muhtralar, cebhane taşıyan ihtiyar, kadın ve çocukların resimleri.
- e) İstiklâl Harbi vesâiti: Muâdil (eşdeğer-denk) tüfekler, muâdil top mermileri, Düvel-i İtilâfiye tarafından kamaları alınan topların ağaç veya demirden yapılmış kamaları, Sakarya Harbi esnasında ve ona takâddüm eden devirde demir parçalarından alelecele yapılmış süngüler, evlerin balkonlarından sökülen çinkolarla yapılan mataralarla Mücadele-i Milliye'de çalışan meşhur ustaların resimleri.
- f) İlk Ankara Hükümeti'nin kurulduğu zamana aid resimler ve vekâletlerin o zaman irâ'e ettiği (gösterdikleri) manzara.
- g) Mütareke devrinde İstanbul'dan silâh ve cebhane tahlisi (kaçırılması), düşmandan iğtinâm olunan (ele geçirilen) esliha ve eşya.
- h) Yunan mezâlîmi vesâiki.

EK-4 (d)

- i) Büyük Taarruz ve onu ta'kib eden mesûd kurtuluş. İzmir'e ilk giren takım. Kurtuluş şenlikleri ve tâk-ı zaferlerin resimleri.
- j) Millî ordunun İstanbul'a duhulüyle alâkadâr tarihi vesaîk mahiyetini haiz eşya ve resimler. İşgâl ordularının çekilişi. Mudanya Mütarekesi ile Lozan Mu'ahede-nâmesine müte'allik (ilişkin) resimler.
- k) Meçhul Asker Âbidesi (Küçük numunesi veya resmi). Şühedâ (şehit) mezarlıkları resmi. Şehit elbiseleri.
5. İnkılâb Meclisi ve Hükümetinin tarihi kararları. İrtica hareketleri. Eşya cinsinden iğtinâm olunan vesâik. İstiklâl Mahkemeleri. Kürd İsyanı. Asilerden iğtinâm olunan (ele geçen) eşya cinsinden vesâik. Fotoğraflar. Şabka tezâhürâtı.
6. Reis-i Cumhuriyet Hazretleri'nin İstanbul seyahati intibâ'ları.
7. İnkılâb'ın feyizli neticeleri. Demiryolları. İmar hareketleri. Mektebcilik, halkçılık.
8. İnkılâb Kütübhanesi. Millî Mücadele ve İnkılâba dair yazılan yerli ve ecnebi âsâr.
9. İnkılâb Müzesi'ne müte'allik eşya Maarif Vekâleti vasıtasıyla yahud doğrudan doğruya müzeye gönderilir.

Maarif Vekili

EK-4(e)